

Forord

I vidensbaserede samfund spiller digital kommunikation og de dermed forbundne uformelle kommunikations- og læreprocesser en vigtig rolle i brugernes sociale kompetenceudvikling. Børn og unges anvendelse af sociale teknologier og software som blogs og wikis, online-chattjenester og virtuelle fællesskaber udfordrer på mange måder tidligere forståelser af begreberne læring, information og viden.

I artiklen ”Ungdomar i virtuella gemenskaper – en övning på at utveckla socialt kapital” undersøger Pia Södergård således en række træk ved unge internetbrugeres digitale informationskultur. Med empirisk afsæt i et studie af den populære svenske internet-tjeneste LunarStorm tegner artiklen et billede af en informationsadfærd, som er dybt forankret i hverdagslivets sociale kompleksitet. Ifølge Södergård etablerer unge på nettet blandt andet en kollektiv base af viden, som på én gang er kontekstuel, social og ludisk. Internettet bliver et supplerende ”tredje” sted, hvor unge brugere udvikler en række nye kompetencer, hvortil der knytter sig social kapital.

Melissa Just og Hans Elbeshausen stiller i deres artikel skarpt på gymnasiebibliotekarens aktuelle og potentielle rolle i gymnasiets læreprocesser. Samfundets aktuelle fokus på læring, videnshåndtering og informationskompetencer nødvendiggør et refleksivt og intelligent samarbejde mellem tidligere adskilte professioner, såsom uddannelsesbibliotekarer og gymnasiets undervisere. Den seneste gymnasierform indebærer f.eks. et øget fokus på informationskompetence. Mere generelt lægger gymnasiets kompetencetænkning logisk op til at uddannelsesbibliotekarens faglighed tænkes aktivt ind i forhold

til elevernes læreprocesser. At realiseringen af en vidensformidling forankret i kompetencetænkning imidlertid kan være brolagt med en række forhindringer, hvoraf nogle af de vigtigste er hævdvundne magtforhold og interesser funderet i gymnasiets kultur, demonstrerer forfatterne i en såkaldt figurations sociologisk analyse, som viser, hvordan gymnasiebibliotekaren ofte indtager en outsiderposition i institutionens læringsmiljø og kultur. Artiklen peger fremadrettet på behovet for at bibliotekarens kompetencer integreres mere centralt og systematisk i læreprocesserne, end det ofte i dag er tilfældet i gymnasieskolen.

En anden central aktuel udfordring er at bygge bro mellem de digitale kompetencer og ressourcer, som brugerne udvikler i deres uformelle digitale netværk, og på den anden side undervisningssystemets mere formelle læreprocesser. Selv om børn og unge er digitale ”insiders”, er de ikke nødvendigvis informationskompetente. Overordnet peger Tord Høiviks artikel på vigtigheden af, at videnssamfundets undervisningsinstitutioner og biblioteksfunktioner i fællesskab tager bestik af de radikalt ændrede vilkår for videnshåndtering, kvalitetsvurdering og læring, som internettet indebærer. Med udgangspunkt i norske forhold beskriver forfatteren, hvordan informationsformidleren kan spille en central rolle i et digitalt læringskredsløb. For at elever kan blive brugere, der realiserer deres digitale kompetencer, er der behov for et fornyet samspil mellem folkeskolen og biblioteksfunktionerne.

God læselyst.

Helene Høyrup og Hans Jørn Nielsen